

Informatie

Scriptierubriek

Hieronder de eerste samenvattingen van doctoraalscripties die het afgelopen jaar door filosofiestudenten, voornamelijk studerende aan de faculteit wijsbegeerte in Amsterdam, zijn geschreven. Het is de bedoeling dat via deze scriptierubriek alle filosofiestudenten in de gelegenheid worden gesteld aandacht te vestigen op de door hen vervaardigde afstudeerscripties. Dus: wie dit leest en nog bezig is (of al klaar is) met zijn doctoraalscriptie kan een samenvatting van zijn/haar scriptie, in 50 woorden, opsturen aan Krisis-onderzoek, Oude Looiersstraat 55", 1016 VG Amsterdam. Graag je naam, adres en telefoonnummer vermelden, alsook de manier waarop eventuele belangstellenden de scriptie in hun bezit kunnen krijgen.

'Zusters of Kenau's', doctoraalscriptie Politicologie-vrouwenstudies door: R. Voet, Statenjachtstraat 48, 1043 ED Amsterdam, tel. 020 - 333498.

Vier fictieve dialogen tussen Hannah Arendt en Carl Schmitt pogen de discussie over feministisch burgerschap te hervatten die Jean Bethke Elshtain in 'Public Man, Private Woman' startte. Over privé en openbaar, vriendschap en vijandschap, politieke persoonlijkheid en over de vraag hoe een feministische politiek eruit zou kunnen zien indien zij zich op esthetiek baseert.

'Metafysica en methoden van filosoferen. De kritiek van Morris Lazerowitz', door Bertus Dijk, Marcusstraat 6 IV, 1091 TK Amsterdam, tel. 020 - 6658182.

Lazerowitz onderscheidt en bekritiseert een aantal filosofische 'methoden': conceptuele analyse, systematische twijfel, consistentie-criterium, deductie uit feiten, nauwkeurig onderzoek (Hume), het a priori, a priori synthese. Zijn kritiek is legitiem, maar niet voldoende. Ter completering wordt in 'Andere methoden' een kritiek en weerlegging gegeven van: Monisme- en dualisme redeneringen, dialectiek, fenomenologische methode, gedachtenexperimenten. Hierna volgt een karakterisering van de diverse 'methoden' en kritiek op de wijze waarop Lazerowitz psychoanalytische theorieën toepast op fragmenten van filosofische teksten.

'Langage et négativité. La Poétique de Maurice Blanchot dans sons rapport à la pensée hégélienne', (in het frans geschreven) door Annelies Schulte Nordholt, Prinsengracht 905, 1017 KD Amsterdam.

'Guten Abend Fireman. Goodman en Feyerabend over stijl en enige aspecten van de verhouding tussen kunst en wetenschap', door Sietze St. Nicolaas, Spinozahof 41, 1018 AN Amsterdam, tel. 020 - 224038.

Twee kern-hoofdstukken inventariseren hetgeen Goodman en Feyerabend betreffende 'stijl' naar voren hebben gebracht, en hoe dat samenhangt met representatie, realisme (Goodman) en incommensurabiliteit (Feyerabend). Tegen deze achtergrond wordt de

verhouding tussen kunst en wetenschap benaderd, waarbij respectievelijk cognitieve aspecten (Goodman) en de kwestie van de vooruitgang (Feyerabend) centraal staan.

'Paradoxe gezichten/Postmoderne Strategieën in 80', door Ab Gietelink, Postbus 10677, 1001 ER Amsterdam, tel. 020 - 237971.

"Het bestaan kent in het 80-decennium maar één werkelijk probleem: De paradox. Er lijkt zich dan ook maar één oplossing aan te bieden: in haar polen gaan staan en het lichaam kortsluiten op het spanningsveld". In het dilemma tussen kunst en filosofie zoekt dit schriftuur een spoor in de tijdgeest van het afgelopen decennium. Vanuit de stelling dat de culturele en intellectuele bewegingen van '80 met vrucht vanuit een nihilistisch perspectief begrepen kunnen worden, bespreek ik de positie van de kritiek en het postmodernisme.

'Omwenden- vergelijking tussen denken en bewegen', door Vera d'Hooge, van Woustraat 151-3, 1074 AJ Amsterdam, tel. 020 - 6620203.

Het essay is ontstaan rondom de cinetische beeldspraak van de grotallegorie uit de POLITEIA van Plato en de studeerkamerscene uit de FAUST van Goethe. Het verlaten van de woning en het betreden van de zonverlichte, open ruimte is een verbeelding van de aanvang van wijsgerig of spirituele ontwikkeling.

'Afbeelding en vervorming van de moderne schilderkunst', door Ike Kamphof, Stuyvesantstraat 58h, 1058 AM Amsterdam, tel. 020 - 830870.

De centrale vraag is: hoe kunnen vervorming en realisme ('waarheids-werkelijkheidsgetrouwheid') samen gaan? Uitgangspunt en leidraad vormt de uitspraak van de schilder Francis Bacon dat hij vervormen moet om realistisch te kunnen zijn. Filosofische ondersteuning wordt o.a. gezocht bij de waarnemingstheorie van Merleau-Ponty.

'Het compenseren van ongelijkheid in vriendschapsrelaties. Een commentaar op hoofdstuk 8 en 9 van de ETHICA NICOMACHEIA van Aristoteles', door Jack van Vlijmen, Nieuwendammerdijk 261, 1025 LL Amsterdam, tel. 020 - 360027.

'De taalfilosofie van Walter Benjamin en Theodor W. Adorno', door Sytze Steenstra, Prinsengracht 439 N, 1016 HM Amsterdam, tel. 020 - 232666.

De scriptie bevat hoofdstukken over de onderlinge verhouding van Benjamin en Adorno, over de historische bronnen van hun taalfilosofie en over taal en geschiedenis. Behandeld worden o.a. taalmystiek, symbool en allegorie, het marxisme-debat, Adorno's eerste taalfilosofische programma, en de rol van taal in 'Dialektik der Aufklärung'.

Doctoraalscriptie van Rob Zeeman, Saffierstraat 154, 1074 GZ Amsterdam, tel. 020 - 6647445.

Een verslag van: a) een studie van de mogelijke invloed van vakbonden en bedrijven zonder R&D afdeling op systeeminnovaties, b) de empirische toetsing van het ontwikkelde model van de 'leading edge consumer', middels een onderzoek bij Philips en de Amrobank naar de ontwikkeling van het Amro datacommunicatienetwerk.

Doctoraalscriptie van Corine van Bussel, van Beuningestraat 191-II, 1051 XP Amsterdam, tel. 020 - 866438.

Aan de hand van de vraag of Surinaamse muziek een bijdrage kan leveren aan de multiculturele integratie van de Nederlandse samenleving wordt onderzocht hoe verschillende kunstsociologische en muziekfilosofische theorieën de invloed van muzikale gebeurte-

nissen op de samenleving schetsen.

'Vruchtbaarheid als doelwit', door Hetty van Opzeeland, Zijkanaal f oost 22, 1165 LX Halfweg, tel. 02907 - 2801 én door Janny Vorstenbosch, Vondelstraat 14 d, 1054 GD Amsterdam, tel. 020 - 121687.

Is het mogelijk een bevolkingsbeleid vanuit feministisch perspectief te ontwikkelen en zou daarin het zelfbeschikkingsrecht van vrouwen de hoofdrol moeten spelen? Aan de orde komen de grens tussen het individueel beslissen en het maatschappelijk interveniëren op reproductief gebied, de verhouding individu/vrouw- maatschappij en het verschil in belangen tussen westerse en niet-westerse vrouwen.

'Nutteloosheid... en genealogie', door Suzan Beyers, Beeklaan 388, 2562 BH Den Haag, tel. 070 - 107568,

Waar sta ik als vrouw en als mens ten opzichte van de functionaliteit die maatschappelijk van mij verwacht wordt en ten opzichte van de functionele rede die mij opgedrongen is en die zou moeten dienen als toetssteen van mijn handelen? In welke zin is er nog ontsnapping mogelijk uit dat verlichtingsharnas? Marx, Nietzsche, Adorno/Horkheimer, Habermas en ikzelf proberen daarover een licht te werpen. Een poging.

'Moraal in de moderne tijd. Een vergelijking tussen de ethiek van MacIntyre en Habermas', door Ido de Haan.

Kan men discussiëren over de geldigheid van morele oordelen los van de rationaliteitsmaatstaven die in een bepaalde gemeenschap opgeld doen? MacIntyre heeft steekhoudende argumenten waarom dat niet mogelijk is, maar sluit daarvoor tegelijk de mogelijkheid van rationele interculturele vergelijkingen uit. Het blijkt dat in dat opzicht Habermas als een betere MacIntyre moet worden gezien. Weliswaar is zijn procedurele rationaliteitsbegrip altijd gebonden aan de universalistische oriëntatie van een bepaalde gemeenschap, maar hij biedt wel het conceptuele instrumentarium waardoor de mogelijkheid van interculturele leerprocessen niet al a priori hoeft te worden uitgesloten.

'Een schepel zout' (f. 13,50), door Frank van Kolfschooten, Bronckhorststraat 24-II, 1071 WS Amsterdam, tel. 020 - 735274.

Handelt over vriendschap bij Plato en Aristoteles en vergelijkt de behandeling van het thema vriendschap in Plato's 'Lysis' met Aristoteles' 'Ethica Eudemia'; met speciale aandacht voor de rol die vriendschap heeft gespeeld in het leven van de twee filosofen.

'Het kwaad en de gedachteloosheid: de holocaust in filosofisch perspectief' (f. 20,-- op giro 1636706 van stichting DAS), door Jet Isarin, Dick Greinerstraat 17, 1019 CP Amsterdam, tel. 020 - 921327.

Het kwaad als menselijk (on)vermogen, of: hoe dun is de lijn die ons scheidt van miljoenvoudige moord, hoe sterk de band tussen gedachteloosheid en barbaar, hoe treffend de gelijkenis tussen beul en slachtoffer? Arnon, Arendt, Adorno, Steiner en anderen over het kwaad.

Inhoudsopgave 8e jaargang Krisis (1988)

Artikelen

	<i>nummer</i>	<i>pagina</i>
<i>René Boomkens</i> , Openbaarheid en apocalyps	31	166
<i>Giorgio Colli</i> , De waanzin is de bron van de wijsheid	30	32
<i>Kristien Delhaye</i> , Cherchez la femme chez Foucault	30	57
<i>Kristien Delhaye</i> , Stad in het tijdperk van de intimiteit	32	23
<i>Ger Groot</i> , De verzinking van het geslacht	33	36
<i>Ido de Haan</i> , De passie in de politiek	31	27
<i>Ed van Hoorn</i> , Over de constructie van de nieuwe 'gevaarlijke' gek	30	7
<i>Jet Isarin</i> , Het andere, de moralisering van de waanzin	30	16
<i>Bas Jongeling</i> , Over rationaliteit en vooruitgang in de natuurwetenschap	33	66
<i>Jozef Keulartz, Nora Paulissen</i> , Gnosticisme en filosofie	32	64
<i>Harry Kunneman</i> , Gekte is een solidariteitskrisis	30	25
<i>Henk Manschot</i> , Les conseillers du Roi	30	71
<i>Guus Meershoek</i> , Het politieke onvermogen van (klein) links	31	100
<i>Arjen Mulder, Geert Lovink</i> , De zaak Kedichem	31	87
<i>Jan Oegema</i> , Soeverein of superieur	33	4
<i>Gijs van Oenen</i> , Vrienden en vreemdelingen in de politiek	31	7
<i>Heinz Paetzold</i> , Filosofie van de stad	32	4
<i>Pieter Pekelharing</i> , Stijlen die verschil maken	33	23
<i>Anil Ramdas</i> , Laclau/Mouffe en de marxisten	32	84
<i>Roberto Tjin</i> , Panoptisme en paspoorten	30	43
<i>Rian Voet</i> , Republikeins feminisme	31	65

Columns

<i>Mieke Aerts</i> , Welke Amsterdammer?	30	64
<i>Ton Korver</i> , Banale politiek: positieve actie en de UVA	32	58
<i>Gijs van Oenen</i> , Het wegen der wet	33	60

Reviews

<i>Ton Salman</i> , Wer sich mühe gibt hat glück gehabt (Negt/Kluge)	30	80
<i>Siep Stuurman</i> , Tussen burgerzin en individualisme	33	87
<i>Dennis Wrong</i> , The paperbacking of the American mind	33	96

Recensies

<i>René Boomkens</i> , Nauta over intellectuelen en cultuur	30	107
<i>Christien Brouwer</i> , De retorica van Darwin	33	107
<i>Ido de Haan</i> , De rationaliteit van tradities	32	110
<i>Maarten Hajer</i> , Sterk water	31	139
<i>Niels Helsloot</i> , Handelen zonder kennis	32	116
<i>Jola Klein</i> , De georganiseerde verwondering	33	103
<i>Guus Meershoek</i> , Sociologoloog	33	105
<i>Lolle Nauta</i> , Intellectuele praktijken	32	50
<i>Gijs van Oenen</i> , Schaars denken	32	104
<i>Jeroen Onstenk</i> , Macht, Marx en de kinderen	31	155
<i>Bernike Pasveer, Peter Groenewegen</i> , Bruno Latour en de wetenschap	30	122
<i>Dick Pels</i> , Nauta en de anderen: aantekeningen bij een hollands debat	32	36
<i>Marin Terpstra</i> , Louis Althusser over politieke filosofie	32	107
<i>Judith Vega</i> , Nederlandse politieke geschiedenis	31	150
<i>Rian Voet</i> , Vrouwelijk burgerschap	33	110
<i>Janny Vorstenbosch</i> , Kijken als een vorm van denken	31	146
<i>Richard Wouters</i> , Democratisering	31	142
<i>Hub Zwart</i> , Heidegger en het nationaal-socialisme	30	116

Discussie

<i>Baukje Prins, Annemarie Mol</i> , Het uitdrijven van de duivel met Beëlzebub	31	134
<i>Geertje Boschma</i> , Het hemelse thuis en de helse psychiatrie	31	136
<i>Harry Kunneman</i> , Habertje moet hangen	32	98

Varia

<i>René Boomkens</i> , Filosoferen in Amerika	30	102
<i>Jos de Beus e.a.</i> , Het ontbrekende debat, enquête naar de linkse mening anno 1988	31	44
<i>Kathy Davis, Guus Meershoek</i> , Macht en geslacht, interview met Nancy Hartsock en Jean Bethke Elshtain	31	61
<i>Irene Klaver, René Boomkens</i> , Stilte is een vorm van openbaar leven geworden, interview met Richard Sennett	31	80

Mededelingen

Verontschuldiging

In het vorige nummer van *Krisis* heeft de redactie een bespreking van het boek *Het Rijk van de Schaarste* van Hans Achterhuis geplaatst, die door de recensent, Gijs van Oenen, als een dialogische recensie werd omschreven. Het is een ongeschreven regel dat op recensies door de auteur van het besproken boek niet wordt gereageerd.

De nogal afwijkende of experimentele vorm van de betreffende recensie (de stijl is licht parodiërend, de vorm is die van een socratische dialoog met de auteur) noopt echter tot reactie en polemiek. Achteraf lijkt het de redactie beter als de auteur, zeker omdat het een medewerker van het tijdschrift betreft, de ruimte had gekregen om in hetzelfde of een erop volgend nummer te reageren. Temeer omdat de bespreking de lezer door de indirecte, parodiërende toon niet de indruk geeft met een kritische en tegelijk informatieve boekbespreking te doen te hebben. De redactie had het stuk m.a.w. als discussiebijdrage moeten plaatsen en de auteur van het boek moeten uitnodigen de kritiek te beantwoorden. De redactie wil zich daarom bij de auteur verontschuldigen dat zij hem niet bij de polemiek rond zijn boek heeft betrokken, en bij de lezers omdat hen zo een wellicht pittige en zinvolle discussie is onthouden.

Vrouwen en ziekte

Aan de Rijksuniversiteit Limburg wordt op 23 maart 1989, van 10.00 tot 17.00 uur, een congres georganiseerd over Onderzoek en Theorievorming omtrent Vrouw en ziekte. Spreeksters zijn drs. A. Mol, dr. K. Davis, drs. A. Hiddinga en prof.dr. C. Brinkgreve. Kosten: studenten en anderen met een minimum inkomen gratis, medewerkers f. 15,-.

Voor inlichtingen en opgave: Werkgroep Vrouwenstudies

K. Horstman 043 - 888767/372

W. Weijts 043 - 887324

Krisis-onderzoek

Susan Beyers, Rob van den Boorn, Niels Helsloot, Joke Hermes, Hans Klein Schiphorst, Guus Meershoek, Bert Mertens, Janny Vorstenbosch.
Contactpersoon: Joke Hermes, tel. 020 - 654064.

Belangstellenden kunnen voor nadere inlichtingen over de doeleinden en activiteiten van de werkgroepen contact opnemen met de vermelde contactpersonen.

Vaste medewerkers

Hans Achterhuis (UvA), Mieke Aerts (UvA), Peter Gottschal (RUG), Ger Groot (UvA), Klasien Horstman (RUL), Machiel Karskens (KUN), Harry Kunneman (UvA), Henk Manschot (RU), Annemarie Mol (RUG), Lolle Nauta (RUG), Marin Terpstra (KUN).